

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
lice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Rekonstrukcija belgrajske vlade.

Beograd, 11. maja. Pašić je več-
raj poročal ožjemu odboru radikal-
ne stranke o politični situaciji. Radikalni klub želi, da se sedanja sestava vlade obdrži. Dalje je Pašić konfe-
riral z Davidovičem, ki je popoldne
sporočil želje radikalnega kluba ož-
jemu odboru demokratske stranke.
Demokratska stranka vztraja pri
tem, da se rekonstrukcija vlade iz-
vrši tako, kakor je bilo sklenjeno že
pred enim mesecem.

Zagreb, 11. Dopisnik »Riječi«
doznava, da se bo vprašanje popol-
nitve vojnega ministra rešilo v krat-

kem. Govori se, da general Hadžić
odklanja ponudeno listino.

Zagreb, 11. »Obzor« javlja iz Be-
ograda, da se radikali protivijo kan-
didaturi Pribečevića za ministra no-
tranjih stvari. Po vsej priliki prevza-
me ministrstvo za zunanje stvari Ve-
lizar Janković. V tem primeru bodo
zahtevali demokrate, da se jim prepu-
sti ministrstvo za javna dela.

Zagreb, 11. »Jutarnji List« dozna-
va iz Beograda, da se pogajanja o
rekonstrukciji vlade med radikali in
demokrati nadaljujejo. List veli, da
rekonstrukcija ne bo velika in da gre
za dve ali tri listnice.

Nemčija sprejela ultimatum antante.

Nemčiji je izročilo pet svetovnih
mogočev ministrov predsedniki
Velike Britanije, Francije, Italije,
Belgije in Japonske noto reparacijs-
ke komisije, ki določa vse modalite-
te kritja nemških dolgov in jamstvo.
Zahteve so večinoma znane in po-
menijo trdo breme in ponižanje Nem-
čije. Nemčija je skušala zahteve od-
kloniti, ker se zaveda ogromnega
bremenja, toda končno se je morala
vdati. Posledice, ki bodo nastale
vsled tega Nemčija odklanja ter vali
na antanto. Zadeva je povzročila
vladno krizo ter je o ultimatu končno
razpravljala šele nova vlada.

Nemčija, delavstvo, bo moralo de-
lati za nenastane antantaše, ki brez
usmiljenja in po načelih barbarskega
kapitalizma zahtevajo gospodarsko
in moralno zadoščenje od nemškega
naroda, ki ga je pruskonski imperi-
jalizem potegnil v katastrofalno
svetovno vojno.

Berlin, 10. maja. Na današnji se-
ji državnega zbora, je državni kan-
celar dr. Wirth najprej sporočil li-
sto novih državnih ministrov. Izja-
vil je, da se bo ministrstvo spopol-
nilo. Naloga v tej težki uri je dejal
dr. Wirth, je, da državni zbor odlo-
či o ultimatu zaveznikov. Z ozirom
na stavljeni nam rok vas moram
prošiti, da takoj izrazite svoje mne-
nje o tem vprašanju. Ne preostaja
nam nobena druga možnost kot
sprejem ali odklonitev ultimata.
Državni kancelar je nato v podrob-
nostih obrazložil posledice spreje-
ma ali odklonitve ter nadalje izja-
vil, da gre za vso bodočnost težko
preizkušene domovine. Nemški na-
rod je pripravljen doprinesiti naj-
večje materijalne žrtve. Iz tega
vzroka sprejme nemška vlada ul-
timat. Odgovornost za gospodarske
posledice ultimata leži na nasprotni
strani. Da se v tej težki uri spom-
nimo tudi na Gorenjo Šlezijo, je na-
daljeval govornik, ne potrebuje ute-
meljevanja. V tem oziru zaupamo
trdno na izid ljudskega glasovanja.
Sedaj gre za to, da zavezniške vla-
de ne bodo trpele poljskega poizku-
sa, ki nasprotuje vsaki pravici, da
bi poljski diktator teptal z nogami

one majhne pravice, ki jih nam daje
mirovna pogodba. Gospe in gospo-
dje! Nova vlada vam po natančnem
pručevanju priporoča, da sprejme-
te ultimatum. (Odobrovanje.) Zbornica
je nato pričela razpravo. Za social-
ne demokrate je poslanec Wels, za
centrum poslanec Trimbom in za
nedovisne socialiste poslanec Led-
bour podal izjavo v tem zmislu, da
se sprejme ultimatum. V imenu nemške
ljudske stranke so se poslanec dr.
Stresemann, v imenu nemške naci-
onalne stranke poslanec Herget, v
imenu komunistov poslanec Koenen
in v imenu bavarske ljudske stran-
ke poslanec Heim izjavili proti spre-
jemu ultimata. Končno se je sprejel
predlog, ki sta ga stavila poslanc
Müller-Franken in Trimbom, v po-
imenskem glasovanju z 221 proti
175 glasovom. Desnica je sprejela
izid glasovanja s »pfui« klici.

Seja se je zaključila ob dvajstih
in pol ponoči. Prihodnja seja jutri.

Berlin, 11. maja. Nemški posl-
nik v Londonu je prošlo noč brzo-
javno sprejel nastopno noto, da jo
izroči Lloyd Georgeu. Na podlagi
sklepa državnega zbora sem poob-
laščen z ozirom na zaključke zavez-
niških sil od 5. maja 1921 v imenu
nove nemške vlade izjaviti nastop-
no: Nemška vlada se je odločila: 1.
Da izpolni brez pridržka ali pogo-
jev dolžnosti, katere je določila re-
paracijska komisija, 2. Da sprejme
in udeleži brez pridržka ali pogo-
jev jamstvene odredbe, katere je
predpisala reparacijska komisija
glede nemških obveznosti. 3. Da
izvede brez pridržka ali odloga od-
redbe glede razorožitve na suhem,
na vodi in v zraku, kakor jih je na-
znanila nota zavezniških vlad z dne
29. januarja 1921, pri čemer je iz-
vesti zaostale odredbe takoj, druge
pa v predpisanem času. 4. Da brez
pridržka ali odloga obsodi vojne
krivice in izvede ostale še neizvede-
ne v prvem delu note zavezniških
vlad od 5. maja omenjene pogodbe-
ne določbe. — Prosim, da o tej iz-
javi nemudoma obvestite zavezni-
ške sile. Podpis: Dr. Wirth. — No-
ta je bila odposlana tudi v Pariz,
Rim, Bruselj in Tokio.

Iz konstituante.

LJU Beograd, 10. maja. Današnja, 27.
sejo ustavotvorne skupščine je otvoril
dr. Ribar ob 10. Po prečitani zapisnici za-
daje se je predsednik dr. Ribar sporočil
žalostno vest, da je umrl nenadne smrti po-
slanec Gjorgije Denković (Demokratski
klub). Zatem se prečitajo razne prošnje, pri-
tožbe in poročila. Nato je prešla zbornica
na dnevni red: Debata o ustavi.

Prvi je govoril demokrat Milan Pribe-
čević, ki je govoril o interesih naroda, go-
voril o narodnem delu demokratov in ra-
dikalcov in se kregel nad zemljoradniki,
ker nočejo z dem. cepetati v letni gno-
ju. Izjavil je, da bo glasoval za vladni na-
črt; o tem sploh nič dvomil ni, saj pravi,
da je demokrat.

Za njim je govoril slovenski kmetist
Fabijanec o razmerah v Sloveniji ter je tr-
dil, da podpira pokrajinska vlada v Ljublja-

ni v vsem kapitaliste proti delavskemu
razredu. Seja se je končala ob 12.45.

Popoldansko sejo ustavotvorne skup-
ščine otvoril predsednik dr. Ribar ob 16.30.
Prvi govoril poslanec Marko Revac, ter iz-
javil, da se predlogi, ki jih stavlja opozi-
cija, ne vzemajo resno v pretes. Da ne
more priti do sporazuma, izhaja iz tega,
ker se trdi, da so opozicijski govorniki
separatisti in protidržavni in se s tem
zmanjšuje vplis njihovih argumentacij. Vsa-
ka poedina pokrajina naše države je imela
svoje posebno življenje, svoj poseben raz-
voj in kulturo. To obstoja še danes. Ako
hočemo imeti ustavo, ki bo zadovoljila ves
naš narod, ne smemo pozabiti na Hrvat-
sko s Sremom, na Bosno in Hercegovino,
na Dalmacijo in na Slovenijo, ki so vse
imale svoje pokrajinske avtonomije in svo-
jo administrativno individualnost, ki obsto-

ja še danes. Zato se mora pri vprašanju,
kako bi se najbolje organizirala naš drža-
va, ozirati na dve stališči: na centralistično
in na decentralistično. Centralizem preide
preko vseh dejanskih okolnosti, odpravlja
meje pokrajin in njihovo prošlost. Toda za
edinstveno državo ni treba centralistične
ureditve. Naša država je zelo kompleksna
in zaradi tega ta oblika ne more zadovoljiti
in centralizem ne more funkcionirati, kakor
bi bilo treba. Potrebno je, da je centralna
uprava sposobna, da dela. Mi nimamo spo-
sobnega obojca, da ne govorim o današnjih
komunikacijah. Razen tega nimamo edin-
stvenih zakonov. Vse to govori proti cen-
tralistični ureditvi države. Ker vsebuje
predloženi načrt ustave take odredbe, je
bolj reakcionaren od onega, ki ga je Srbija
imela pred 30 leti. Govornik nato kritizira
poedine člene načrta. Predlaga sporazum-
no donešenje ustave in meni, da za doseg
sporazuma še ni prekasno. (Živahno od-
obravanje in ploskanje na skrajni desnici.)

Drugi govornik Pavle Čubrovich (dema-
krat) meni, da se morajo pri donešenju
ustave vzeti v obzir dejstva, ki so v na-
rodnem življenju. Ta dejstva morejo biti
gospodarska in politična. Naše gospodars-
ko življenje treba povečati. Eno najvaž-

nejših gospodarskih vprašanj je, da mora
zemlja pripasti onemu, ki jo obdeluje. Go-
vornik zahteva centralizem in koncentra-
cijo vse gospodarske moči poedinih pokra-
jin. Predlagani načrt ima nesporno dobrih
strani, toda tudi take, ki bi se morale po-
praviti. Zakoni izhajajo iz narodne volje in
samo taki zakoni morejo ostati.

Poslanec Ante Pavičić (Narodni klub)
obžaluje, da je razlika med Narodnim klu-
bom in opozicijo z ene strani in vladne ve-
čine z druge strani v tem, ker hoče opo-
zicija položiti z dobro ustavo državi trd
temelj. Zahteva ustavo, ki bo zadovoljila
večino hrvatskega, slovenskega in srbake-
ga našega naroda. Omenja glavna načela
ustavnega načrta Narodnega kluba, ki so:
1. Edinstvena država. 2. Individualna svo-
boda. 3. Suverenost naroda. 4. Socialna
pravica. 5. Federativna ureditev države.

Nato govori radikalac Milutin Drago-
vič, ki izjavlja, da bo glasoval za načrt
ustave.

Kot zadnji govornik dob besedo Josip
Klekl (Jugoslovenski klub), ki govori pro-
ti centralizmu in zagovarja načrt ustave
Jugoslovenskega kluba. Govori proti kan-
celarparagrafu. — Seja se je zaključila ob
dvajsetih.

Za državljansko svobodo, zoper policaj- demokracijo.

Interpelacija socijalističnih in komu-
nističnih poslancev.

Naši socijalistični poslanci so
skupno s komunističnimi interpeli-
rali ministra notranjih del zaradi
znamenite naredbre deželne vlade za
Slovenijo z dne 11. aprila, razgla-
šene v »Uradnem listu« z dne 4. ma-
ja t. l. Naredba nosi naslov »Naredba
deželne vlade za Slovenijo glede
policijskega kaznovanja državi ne-
varnih demonstrativnih dejanj in jo
je »Naprej« v celoti že objavil v so-
boto dne 7. maja t. l. Naredbo so po-
pisali dr. Baltič, predsednik dežel-
ne vlade, dr. Ravnihar in Ribnikar.

Interpelacija uvodoma navaja ce-
lotno nredbo, potem pa pravi:

»Z ozirom na to naredbo je čast
predložiti sledečo

Interpelacija:

Naredba sama se sklicuje na
»pridržev ministrstva za notranje
zadeve.«

Če se to sklicevanje vjema z dej-
stvi, pada odgovornost za to nareb-
bo predvsem na ministrstvo. Seve-
da tudi v tem slučaju ne bi bila raz-
bremenjena deželna vlada za Slove-
nijo, ki je naredbo izdala.

Iz besedila naredbre je jasno raz-
vidno, da se prenaša v kompetenco
upravnih in policijskih oblastev ka-
znovanje dejanj, za katera morejo
biti samo sodišča kompetentna. Vr-
hu tega se pa odpirajo samovolji
pri administrativno kazenskem po-
stopanju duri na stežaj s tem, da se

prepoveduje celo »javno zasmeho-
vanje in omalovaževanje... oblast-
venih naredbre, kar na eni strani
lahko služi za preganjanje vsake
opravičene kritike, na drugi pa za
izdajanje vsakovrstnih samovoljnih
in nezakonitih naredb od strani
oblastev, ki sama lahko kaznujejo in
globijo vsako kritiko svoje nepo-
stavnosti.

Naredba negira pravni značaj dr-
žave SHS, in jo nadomešča z ne-
dvomno policijsko državo.

Podpisanim je čast vprašati Vas,
gospod minister:

1. Ali je res, da je citirana nareb-
ba izdana s pritrditvijo ministrstva
za notranje zadeve?

2. Kako more vlada opravičiti
svoje pritrdilo za take protizakonite
naredbre oziroma njih izdajanje?

3. Če vlada ni dala svojega pri-
trdila, ali je voljna policisti faktorje,
ki so odgovorni z izdajo te naredbre,
na odgovornost?

4. Ali je ministrstvo za notranje
zadeve pripravljeno nemudoma od-
praviti to in vse enake naredbre in
vzpostaviti zakonito stanje, tako da
bodo postavne pravice državljanov
zavarovane?

V Beogradu, dne 7. maja 1921.

Eth. Kristan, Nedeljko Divac, dr. Mi-
lan Korun, dr. Milan Sekulić, Jos.
Kopač, Vojin Bikić, Rudolf Golouh,
Dragutin Bukvić, Vladislav Fabijan-
čič, Filip Kisovar, Miha Koren, Va-
lentin Mlakar.

ANTON LAJOVIC:

Kulturna pozicija našega gledališča.

(Epilog k aferi naše opere in g. Rukavine.)

Z ozirom na zadnje afere, ki so se
tikale naše opere, je potreba spregovoriti
o nekaterih važnih tozadevnih principijel-
nih vprašanjih in to tembolj, ker so se v
časnikarski polemiki pojavila nekatera
mnenja, ki se mi zdijo zmotna.

Da prav osvetlim izredno narodno
kulturno važnost našega gledališča, treba
je, da primem vprašanje prav pri korenin.
Z ozirom na omejen prostor dnevnega
članka se mi seveda ne bo moglo spu-
ščati v obširnejše utemeljevanje svojih na-
ziranj, temveč bom mogel podati le nekako
v ekscerptu tok svojih misli.

Temeljno vprašanje je: Kaj je in v čem
obstoji duševna kultura?

Moje naziranje je tole:

Internacionalne kulture ni, ni kulture
izven naroda, vsaka kultura je samo na-
rodna. Ena izmed najvažnejših panog na-
rodove kulture je narodova umetnost. (Pri-
tem ne mislim na narod v političnem smis-
lu besede.) Vežanost umetnosti na narod
se vidi najbolj drastično v literarnih umet-

ninah. Kakor hitro spoznam, kako vsak je-
zik po svoje oblikuje vsako misel od ko-
derkoli prineseno, kako vsak jezik vsled
svojih individualnih lastnosti vsaki misli
da prav posebno barvo, s katero se ista
misel mišljena v jeziku katerega drugega
naroda, in sicer razlikuje skoro na podoben
način kot se ti za oko prelomi palica, ki
jo vtakneš v vodo, je jasno, da je vse
mišljenje, katero misli en narod, bodisi, da
je posamezna misel izrasla iz tega naroda
ali pa bila iz drugega prenesena, različno
od mišljenja drugega naroda.

Jednako se mi zdi brezdvomno, da je
tudi vse čuvstvovanje naroda v svojih
niansah samo dotičnemu narodu lastno, v
gotovih pogledih popolnoma individualno
ter različno od čuvstvovanja drugega na-
roda.

Kakor ima narod sam kot socialna
skupina izrazito samolastno duševno živ-
ljenje, je jednako neizogibno, da imajo isto
izrazito narodno duševno fiziognomijo tudi
posamezniki iz tega naroda, kajti njih ce-

lota je ravno nositelj narodove individual-
nosti. Seveda je jasno, da je pri nekateri-
h njih ena stran individualne duševne
fiziognomije bolj razvita, pri drugih druga.

Da pridem pojmu narodove kulture
bližje, treba mi je, da pogledam narodovo
duševno življenje iz dveh vidikov, namreč
v prerezu skozi trenutno sedanjost in v
prerezu skozi preteklost.

V prerezu skozi sedanjost vidim, da so
virj narodove, recimo umetniške kulture
občestvo vseh živčih ustvarjajočih umet-
nikov ter njihova dela; v prerezu pretek-
losti pogledano, pa moram smatrati kot
umetniško kulturo naroda celoto vseh v
preteklosti nastalih duševnih proizvodov
narodovih umetnikov, torej celotno usede-
lino narodovega umetniškega življenja v
preteklosti.

Toda to je samo ena stran problema
kulture, druga njej jednako vredna, je moč
in intenziteta duševne resonance, s katero
narod v sedanjosti reagira na ustvarjena
dela svojih umetnikov in s katero je rea-
giraj v preteklosti. V harmoniji navedenih
dveh faktorjev, namreč občestva vseh na-
rodovih ustvarjajočih umetnikov ter nliho-
vih del z resonanco ostalega naroda, spre-
jemajočega ustvarjena dela, vidim narodo-
vo umetniško kulturo.

Jasno je, da sta ta dva prereza samo
abstrakcija, katera mi pomaga problem
lažje razumeti in da je v življenju medse-
bojno jemanje in dajanje s strani obeh
imenovanih faktorjev konstantno in zelo
intenzivno.

Vase sprejemajoč ustvarjena umet-
niška dela, jih narod v sobi stalno preobra-
zuje, se z njimi oploja ter oplojen meče
vedno bogatejšo stvarilno moč v krog
ustvarjajočih svojih ljudi. Oba imenovana
faktorja stalno rasteja in se oplojujejo drug
ob drugem. To vodi k sledečemu važnemu
spoznanju.

Zelo razširjeno je mnenje, da je umet-
nost le nekaj nakit, le luksus narodov. To
mišljenje vidi v umetniku samo posamez-
nika, čegar nekako samo osebna zadeva
je, da se ukvarja z umetnostjo. To indivi-
dualistično gledanje tega problema je go-
tovo zgrešeno.

Umetniško življenje naroda, njegov
umetniško ustvarjanje je socialna
funkcija naroda. Ta funkcija je po-
polnoma neodvisna od materijalnega nara-
dovega blagostanja.

Kakor posameznik, tudi če se mu še
tako slabo godi, ne more eliminirati svo-
jega duševnega življenja; jednako je tudi
narod kot skupina posameznikov podvržen
istemu zakonu, isti nujnosti.

Dokler je narod živel na civilizatorič-
no nizki stopnji, se je umetniško udejstvo-
val po svojih anonimnih umetnikih. Ano-
nimni narodov pevec mu je zapel veselo
ali žalostno, junaško ali liirsko pesem, ka-
kor ga je ravno gnala srčna potreba in
pa usoda njegovega naroda; anonimni na-
rodov umetnik je narodu krasil njegova
hišo, mu z okraski oplešal razno orodje,
mu vezel razno nakitje. Ta anonimni nar-
dov umetnik je bil nositelj in izrazitelj in-
dividualnega narodovega čuvstvovanja in
mišljenja ter njegove tvorne sile z isto
stvarno, skoraj bi rekel fiziološko nui-
nostjo kot jablana vedno samo jabolko rodi.

Kulturni razvoj je prinesel s seboj, da
je na mesto brezimnega narodovega umet-
nika stopil poimenzki umetnik. Toda funk-
cionalno ni mogla nastati nobena izpre-
memba. Tudi poimenzki umetnik je jednako
svojemu brezimnemu predniku nositelj na-
rodove individualnosti in nujno izrazitelj
narodove umetniške tvorne sile.

Kakor hitro spoznam, da celota ustvar-
jajočih umetnikov naroda reprezentira na-
rodovo umetniško tvorno silo, ter da je
plodni sprejem te sile s strani naroda v
življenjskem narodovem interesu, nastane
tako vprašanje velevažno za obe strani,
kaj je treba storiti, da je sprejemanje na-
stalih umetnin čim intenzivnejše in plod-
nejše s strani naroda.

To nas privede k problemu umet-
nostne politike.

Ta problem je tem važnejši, če vpo-
števamo, da smo obkroženi od kultur dru-
gih narodov, katere tudi valove v našo
kulturno življenje.

Problem umetnostne politike je večini
naših umetnikov in naravno še veliko bolj

ga kapitala, last skupnosti. Zanimivo je dejstvo, da ni bil Cernov izvoljen kakor drugi komisarji, temveč ga je Lenin sam imenoval. — Komunizem trde pesti izgubila v Rusiji na terenu. Listi poročajo, da je ljudski komisar Zinovjev odstopil, ker ne odobrava nove Lenineve politike in ker se protivi temu, da bi se razpustila izredna tribunalska komisija, strah vseh solidnih zapadnih meščanov in neubogljivih elementov, zloglasna »črezvičajka«. No, Lenineve politike ne odobrava marsikateri fanatični komunist, toda proti njemu ne bo tako kmalu kdo nastopil, ker se ga boje. »Črezvičajka« pa je postala danes v resnici nepotrebna, ker so neubogljivi elementi poraženi, zapadni meščani nič manj, samega sebe pa vendar ne boš teroriziral — Krasin je izjavil, da želi ruska vlada stopiti v trgovinske odnose z Belgijo. Nadalje je Krasin rekel, da postaja nevarnost boljše viške propagande tem manjša, čim bolj se kaka država potrudila, da stopi v pogovore s sovjeti. Krasin je nekoliko mislil tudi na — nas ...

+ Zbor novo izvoljenega sovjetskega deputatov zboruje v Kijevu. Takoj prvi dan se je pokazalo, da hoče večina od 400 nevtalnih delegatov, ki so sami delavci ali uslužbeni, delati v sporazumu s svojsko vlado. Vsi nevtalci so glasovali za izključitev menjševikov iz sovjetrov, kar je bilo burno pozdravljeno.

+ 300 članov broječa deputacija je dospela iz Podkarpatske Rusije v Prago.

cija vojni invalidov za slovensko ozemlje v Ljubljani je bil žalibog prav slabo obiskani. Opaža se, da sočutje in usmiljenje občinstva do invalidov čimdalje bolj pomenjuje. Ljudstvo, ki je še nedavno takorekto teknovalo v darežljivosti do vojni žrtve, se je udalo skrajnemu samoljublju, zamorilo vsa blažja čuvstva in postalo slepo in gluho za jok in stok teh usmiljenih vrednih trpinov. Gospod Kralj je invalid iz bratske Češkoslovaške. Laška granata mu je odbila obe nogi. Izvajal je mištrsko svoj prireditveni program. Občinstvo je z veliko napetostjo prisostvovalo predstavi.

— Predstava se dne 3. junija ponovi. Občinstvo naj je poseti v kolikor mogoče velikem številu, da pokaže, da mištrstvo v Sloveniji še ni izumrlo.

Premaknje posebno važno vprašanje tranzitnega prometa za osobe in blago na pragi Ljutomer - Radgona - Spiš - Maribor. Ako vladi odobrita dogovor, se otvori omenjeni promet s 1. junijem t. l.

— Verizniki, za vas nekaj važnega. Na seji ministrskega sveta 8. t. m. je bilo za ključeno, da se razveljavijo vse odredbe glede izvoza živeža in se dopusti popolnoma svoboden izvoz, kakor pred tatistini odredbami! Da bo šlo vse še hitreje k vragu, kar se ni k vragu šlo, dobimo iz Francije in Belgije veliko število vagonov ter lokomotiv iz Amerike, za vas posej neobhodno potrebne rekvizite. Torej, le hitro na delo pred koncem, ker konec vsega lepega pač tudi pride in kmalu, če bog da!

— Kaj pa bodo neimoviti sloji, kosmentli rekli k temu vprašanju, je druga stvar. Pomnkanje in draginja sta torej pred vratmi, ki jih vlada odpira.

— Tvorine za steklo imamo v Jugoslaviji šest, največje med njimi so naše slovenske v Hrastrniku, Zagorja in Straži. Te proizvajajo zlasti razne steklenice, ki jih je dovolj za domačo uporabo. Raznih steklenih vrst (za šipe, barvanih itd.) pa pri nas ne proizvajajo dovolj, zato moramo velik del potrebe kriti iz tujine. Bolje bo, ko se modernizirajo tovarne v Straži in Paračini. Tako bo n. pr. samo straziško podjetje krilo vso domačo uporabo steklenic, to je mesečno 50 vagonov.

stvom, s čimur naj bi obdržala del proletariata v krutni in osebno-svo-bodni odvisnosti od liberalnega kapitala. To svojo nalogo je doslej NSS dejansko tudi vedno in povsod izvrševala, česar nikdo njenih pristašev ne more tajiti. Posebno veliko bi o tem vedeli povedati železničarji, pa tudi delavci drugih strok. O stavko-kazah tu nič ne bomo govorili.

O kakem resničnem socialnem (kaj šele socialističnem!) programu NSS ni niti govora. To pove sedaj odkrito g. Tone Vahtar, veliki narodni socijalec, sam, in to smo mi sami že ponovno dokazali. In prav ima g. Tone Vahtar, ko pravi, da JDS ni še ničesar storila, kar bi bilo v škodo kakega Ne-Se-Sarja (glej v citatu tudi idemo za »socialiste« a la NSS značilen pasus: tega proletarijata!), ter da med »narodnim delodajalcem« in »narodnim proletarijem« ni nobenih navskrižij, kaj šele problemov (najmanj seveda kakih socialističnih), ker on pač pravilno umeva misijo NSS kot njen voditelj, dočim so nekateri nezavedneži, pristajali NSS, res še tako naivni, da NSS zmatrajo za resno »socialistično« stranko, in smatrajo vsled tega tudi nesporazumljenja med NSS in JDS, ki so se pojavila ob priliki občinskih volitev, za načelna nasprotstva, ne pa za posledico v resnici zgolj osebnih konfliktov med JDS-arskimi in NSS-arskimi bankrotskimi (all kor se je »Jutro« samo izreklo »bankrotskimi« petelini).

Dnevna kronika.

Izločitev avstroogrskih novčanov. V roku od 18. maja do vključno 4. junija 1921 se izločijo eno-, dve- in desetkronski bankovci Avstro-ogrskih banke iz prometa. Glede podrobnosti se občinstvo opozarja na določbo, ki se objavi v prihodnji številki Uradnega lista. Zamenjo teh novčanov bodo vršili davčni uradi po posebnih komisijah in sicer od 18. maja do vključno 4. junija 1921. Da se zamenja točno in gladko izvrši, se občinstvu priporoča, da naj nepravilno zigosanih oziroma kolikavanih bankovcev ne predlaga v zamenjavo. Predlaganje takih bankovcev bo brezuspešno in samo otežkočalo poslovanje v to svrhu odrejenih komisij. Ker bo zamenja končno odpomogla vsakovrstnim težkostem, ki so se doslej stalno pojavljale v denarnem prometu, je v interesu splošnosti in strank, da izvršitev zamenje podpirajo in pospešijo v smislu gorajšnjih izjav.

Wranglovec in zopet Wranglovec! Javljajo, da bo naša vlada sprejela novih 14 tisoč dolskih in kubanskih kozakov z otoka Lemnosa. Namestila jih bo v železniške polke in obneje posadke. Toda to še ni vse. Naša vlada je pripravljena, da sprejme še več Rusov, toda pod pogojem, da se kaka večšina pobirga zanje. — Naša vlada si dela preveč sivih las, sovjetski vladi so ruski begunci zelo zelo na srcu — razumete?

je označena odgovarjajoča vrednost z arabsko številko 5, a na desni in levi številke je napis v cirilici in latinici »para«; pod tem se nahaja letnica 1920. Na drugi strani državni grb s krono kraljevine SHS. Državne in občinske blaginje so dolžne sprejeti vsako množico tega kovanega drobiža, poedinci v svobodnem prometu pa do 5 dinarjev ali 20 kron.

Militarističen list »Ratnik« začne izhajati v vojaški upravi v Belgradu.

Volitve za brno sodišče v Ljubljani. Ministrstvo za trgovino in industrijo razpisuje volitve prisodnikov in njihovih namestnikov za obrtno sodišče v Ljubljani. Natančneje v »Uradnem listu« št. 50.

Dvo načelni obravnavi. Dne 17. t. m. se vrši na ljubljanski sodni razprava proti g. Pesku, lastniku »Jugoslavije«, katerega toži bivši urednik »Jugoslavije« g. Stanov Kosovel, ki je bil odpuščen, ker ni hotel pri »neodvisnem« listu ukloniti se gosp. Peska nesvarskim kapricam. Zadeva je načelno nad vse zanimiva. Odločilo se bo namreč tudi sodnim potem velevažno vprašanje, če sme časnikar delati samo za princip, za katerega je bil angažiran, ali pa da mora tlačeniti še raznim ljubim lastnikovim željam na ljubo. Po Ljubljani govorijo, da se misli g. Pesek isti dan odpeljati v Prago, pa bodo najbrže sami zlobneži, ki si pri tem kaj zlobnega mislijo. — Pred tem slučajem se odloči drug slučaj: načelo: če sme umetniški kritik tudi le-galno pisati prosto umetniško kritiko — »kulturna« alera g. opernega pevca Kovača, ki je g. Kovaža že v družbi brutalno napadel, ker ni zadnji o njem pisal, kakor si on želi. V umetniških krogih vlada za to zadevo veliko zanimanje.

Gospodarstvo.

Papirna industrija v Sloveniji.

Papirna industrija se je pri nas kmalu po preobratu začela nacionalizirati. Tako se je posrečilo ljubljanski kreditni banki, da je dobila papirnico razmeroma po pravilni ceni v posest. Prodnost papirja, ki ga je lansko leto povsod manjkalo, se je znatno povečala. Odjemalci pa so se kar trgali za papir in so podajali kljuko drug drugemu in gospodje posestniki večje papirnice so delali imenitno »kupčijo«, toliko časa, da so se tuji indutrijci papirja orijentirali glede uvoza papirja v našo državo. S tem je nastala konkurenca, ki ji naši producenti papirja niso bili kos. In kaj sedaj? Šli so in zahtevali, da vlada uvede uvozno carino na papir, čemur je trgovinsko ministrstvo tudi ugodilo. Tu pa so prišli v navskrižje z grafično indutrijjo. Ta pa je zahtevala od vlade prost uvoz papirja. Ta spor danes še ni rešen.

Papirna industrija se je pri nas kmalu po preobratu začela nacionalizirati. Tako se je posrečilo ljubljanski kreditni banki, da je dobila papirnico razmeroma po pravilni ceni v posest. Prodnost papirja, ki ga je lansko leto povsod manjkalo, se je znatno povečala. Odjemalci pa so se kar trgali za papir in so podajali kljuko drug drugemu in gospodje posestniki večje papirnice so delali imenitno »kupčijo«, toliko časa, da so se tuji indutrijci papirja orijentirali glede uvoza papirja v našo državo. S tem je nastala konkurenca, ki ji naši producenti papirja niso bili kos. In kaj sedaj? Šli so in zahtevali, da vlada uvede uvozno carino na papir, čemur je trgovinsko ministrstvo tudi ugodilo. Tu pa so prišli v navskrižje z grafično indutrijjo. Ta pa je zahtevala od vlade prost uvoz papirja. Ta spor danes še ni rešen.

Kakor so si zadnji dve leti odjemalci papirja v pisarni Vevške papirnice drug drugemu podajali vrata, tako hitro so tudi zadnje čase izostali in vsa skladišča Vevške papirnice so bila polnoma s papirjem prenapolnjena. In kaj sedaj? Ravnateljstvo je sedlo k mizi in sklenilo, da zniža časopisnemu papirju ceno za dve kroni pri kilogramu in gospodje so menili, da tako dobe odjemalci in izpraznijo svoja nadlačena skladišča. Ta poizkus pa se je tudi izjalovil; poslegli so tedaj še po enem sredstvu, za katero ni treba preveč možganov, trgovskega in indutrijjskega znanja. Odpustili so delavce!

stvom, s čimur naj bi obdržala del proletariata v krutni in osebno-svo-bodni odvisnosti od liberalnega kapitala. To svojo nalogo je doslej NSS dejansko tudi vedno in povsod izvrševala, česar nikdo njenih pristašev ne more tajiti. Posebno veliko bi o tem vedeli povedati železničarji, pa tudi delavci drugih strok. O stavko-kazah tu nič ne bomo govorili.

O kakem resničnem socialnem (kaj šele socialističnem!) programu NSS ni niti govora. To pove sedaj odkrito g. Tone Vahtar, veliki narodni socijalec, sam, in to smo mi sami že ponovno dokazali. In prav ima g. Tone Vahtar, ko pravi, da JDS ni še ničesar storila, kar bi bilo v škodo kakega Ne-Se-Sarja (glej v citatu tudi idemo za »socialiste« a la NSS značilen pasus: tega proletarijata!), ter da med »narodnim delodajalcem« in »narodnim proletarijem« ni nobenih navskrižij, kaj šele problemov (najmanj seveda kakih socialističnih), ker on pač pravilno umeva misijo NSS kot njen voditelj, dočim so nekateri nezavedneži, pristajali NSS, res še tako naivni, da NSS zmatrajo za resno »socialistično« stranko, in smatrajo vsled tega tudi nesporazumljenja med NSS in JDS, ki so se pojavila ob priliki občinskih volitev, za načelna nasprotstva, ne pa za posledico v resnici zgolj osebnih konfliktov med JDS-arskimi in NSS-arskimi bankrotskimi (all kor se je »Jutro« samo izreklo »bankrotskimi« petelini).

Besedam svojega lastnega voditelja bodo Ne-Se-Sarski zapeljanci menda vendar verjeli!

Nov socialističen list. Po vestih sarajev. listov prične te dni izhajati list »Glas Slobode«, organ socialistične centumarske stranke. List bo urejeval Sretan Jakšič.

Opusteni železničarji. — Madžari. Pro-metno ministrstvo je odpustilo iz službe večje število železniških sprevednikov, strojevodij, kurjačev in delavcev Madžarov, ker niso hoteli prisesti.

Rudarska šola v Zaječaru. Ker se rudarstvo v Srbiji vedno bolj razvija, posebno kopanje in predelovanje bakrene rude, je ministrstvo za šume in rude sklenilo, da čimprej otvori v Zaječaru nižjo rudarsko šolo, v kateri se bo vzgajal rudarski naraščaj.

Novi drobiž. Vsled naredb delegata finančnega ministrstva od 10. decembra 1920, št. 30567 se naznanja, da se bodo novi drobiž po 5 para oziroma 20 vinarjev počasi spuščal v promet in sicer ga bodo za sedaj izdajale v gotovi množini držav. blaginje ob priložnosti izplačevanja. Ta novi drobiž po 5 para meri v prezezu 18,8 mm; debeline pa 1,3 mm, ter tehtja 2,6 gr. En kilogram vsebuje 384 kom z dovoljeno toleranco — 4 komade na kilogram. Izde-lan je iz »gama« kovine in vsebuje 98% cinka in 1 in pol odst. bakra. Na eni strani

je označena odgovarjajoča vrednost z arabsko številko 5, a na desni in levi številke je napis v cirilici in latinici »para«; pod tem se nahaja letnica 1920. Na drugi strani državni grb s krono kraljevine SHS. Državne in občinske blaginje so dolžne sprejeti vsako množico tega kovanega drobiža, poedinci v svobodnem prometu pa do 5 dinarjev ali 20 kron.

Militarističen list »Ratnik« začne izhajati v vojaški upravi v Belgradu.

Volitve za brno sodišče v Ljubljani. Ministrstvo za trgovino in industrijo razpisuje volitve prisodnikov in njihovih namestnikov za obrtno sodišče v Ljubljani. Natančneje v »Uradnem listu« št. 50.

Dvo načelni obravnavi. Dne 17. t. m. se vrši na ljubljanski sodni razprava proti g. Pesku, lastniku »Jugoslavije«, katerega toži bivši urednik »Jugoslavije« g. Stanov Kosovel, ki je bil odpuščen, ker ni hotel pri »neodvisnem« listu ukloniti se gosp. Peska nesvarskim kapricam. Zadeva je načelno nad vse zanimiva. Odločilo se bo namreč tudi sodnim potem velevažno vprašanje, če sme časnikar delati samo za princip, za katerega je bil angažiran, ali pa da mora tlačeniti še raznim ljubim lastnikovim željam na ljubo. Po Ljubljani govorijo, da se misli g. Pesek isti dan odpeljati v Prago, pa bodo najbrže sami zlobneži, ki si pri tem kaj zlobnega mislijo. — Pred tem slučajem se odloči drug slučaj: načelo: če sme umetniški kritik tudi le-galno pisati prosto umetniško kritiko — »kulturna« alera g. opernega pevca Kovača, ki je g. Kovaža že v družbi brutalno napadel, ker ni zadnji o njem pisal, kakor si on želi. V umetniških krogih vlada za to zadevo veliko zanimanje.

Popravek. Dne 6. t. m. smo priobčili poročilo o izidu občinskih volitev na Vran-skem. To poročilo se mora pravilno gla-siti, da je dobila JSDS 57 glasov ter 5 občinskih odbornikov. Samostojni in demo-kratsi so volili skupaj.

Sodna razprava radi nemirov v Sv. Ivane Zelini na Hrvaškem so se otvorila predčerašnjem v Zagrebu. Obtoženih je kakih 200 ljudi.

Valutno tihotapstvo. Pri reviziji pot-nikov na mariborskem kolodvoru so zas-čeli dva tihotapca valut: neko ljubljancin-ko, ki je imela pri sebi skritih 6000 dolar-jev in nekega zagrebškega žida, ki je imel 9000 dolarjev. Denar jima je bil zaplenjen.

Brezplačno razdeljevanje knjig v so-vjetski Rusiji. Odredba sveta ljudskih ko-misarjev določa, da se brezplačno razde-ly vse izdane brošure, novine in mesečniki.

Papirna industrija se je pri nas kmalu po preobratu začela nacionalizirati. Tako se je posrečilo ljubljanski kreditni banki, da je dobila papirnico razmeroma po pravilni ceni v posest. Prodnost papirja, ki ga je lansko leto povsod manjkalo, se je znatno povečala. Odjemalci pa so se kar trgali za papir in so podajali kljuko drug drugemu in gospodje posestniki večje papirnice so delali imenitno »kupčijo«, toliko časa, da so se tuji indutrijci papirja orijentirali glede uvoza papirja v našo državo. S tem je nastala konkurenca, ki ji naši producenti papirja niso bili kos. In kaj sedaj? Šli so in zahtevali, da vlada uvede uvozno carino na papir, čemur je trgovinsko ministrstvo tudi ugodilo. Tu pa so prišli v navskrižje z grafično indutrijjo. Ta pa je zahtevala od vlade prost uvoz papirja. Ta spor danes še ni rešen.

Kakor so si zadnji dve leti odjemalci papirja v pisarni Vevške papirnice drug drugemu podajali vrata, tako hitro so tudi zadnje čase izostali in vsa skladišča Vevške papirnice so bila polnoma s papirjem prenapolnjena. In kaj sedaj? Ravnateljstvo je sedlo k mizi in sklenilo, da zniža časopisnemu papirju ceno za dve kroni pri kilogramu in gospodje so menili, da tako dobe odjemalci in izpraznijo svoja nadlačena skladišča. Ta poizkus pa se je tudi izjalovil; poslegli so tedaj še po enem sredstvu, za katero ni treba preveč možganov, trgovskega in indutrijjskega znanja. Odpustili so delavce!

Gospodje, ki so kupili Vevško pa-pirnico, so se namreč vračunali pri koroškem plebiscitu! Koroški plebi-scit je napravil čez njih račune de-belo črto, to je: V Rebercih pri Ze-leznju Kapli je tovarna celuloze, iz katere je dobivala Vevška papirni-ca surovine. To tovarno je upravljal sekvester, do končanega plebiscita Seveda je bila nabava surovin za Vevško papirnico lahka stvar, ker je bil oddajalec surovin sekvester in ne lastnik.

Pred vojno Vevška papirnica ni bila odvisna od tujih podjetij, ker je bila, le del tovarne Leykam v Grat-weinu. Danes je pa samostojna in mora kot taka sama drugod iskati surovine ter je danes izročena vsaki konkurenci. Družba je nato votirala 20 milijonov kron, da si zgradi v Goricih svojo tovarno za celulozo, ter ji ne bo treba več od drugod na-bavljati surovin. Vsekakor je to napredek! Z delom prično že letoš-njo stavbinsko sezijo. Druga dobra stran tega novega podjetja je, da se bo na leto 5000 vagonov lesa rab-lo, pri čemer bodo zaslužili lesni delavci in posestniki gozdov. Vse kakor pa je tovarna sedaj v škripcih, ker ima premalo naročil. Nekaj dr-žavnih naročil je sedaj sicer dobila, kar pa za polni obrat, daleko ne zadošča. Gospodom pri kreditni ban-ki bi pa priporočali, da naj tako ka-lkurirajo, da se delavstvo ne bo od-puščalo, ker ima ti dve slabi strani: socialno bedo in pa za podjetje tudi ni ekonomsko. Verziran tovarnar, ki ima indutrijalne in trgovske zmožnosti, ne dela kaj takega!

Papirna industrija se je pri nas kmalu po preobratu začela nacionalizirati. Tako se je posrečilo ljubljanski kreditni banki, da je dobila papirnico razmeroma po pravilni ceni v posest. Prodnost papirja, ki ga je lansko leto povsod manjkalo, se je znatno povečala. Odjemalci pa so se kar trgali za papir in so podajali kljuko drug drugemu in gospodje posestniki večje papirnice so delali imenitno »kupčijo«, toliko časa, da so se tuji indutrijci papirja orijentirali glede uvoza papirja v našo državo. S tem je nastala konkurenca, ki ji naši producenti papirja niso bili kos. In kaj sedaj? Šli so in zahtevali, da vlada uvede uvozno carino na papir, čemur je trgovinsko ministrstvo tudi ugodilo. Tu pa so prišli v navskrižje z grafično indutrijjo. Ta pa je zahtevala od vlade prost uvoz papirja. Ta spor danes še ni rešen.

Kakor so si zadnji dve leti odjemalci papirja v pisarni Vevške papirnice drug drugemu podajali vrata, tako hitro so tudi zadnje čase izostali in vsa skladišča Vevške papirnice so bila polnoma s papirjem prenapolnjena. In kaj sedaj? Ravnateljstvo je sedlo k mizi in sklenilo, da zniža časopisnemu papirju ceno za dve kroni pri kilogramu in gospodje so menili, da tako dobe odjemalci in izpraznijo svoja nadlačena skladišča. Ta poizkus pa se je tudi izjalovil; poslegli so tedaj še po enem sredstvu, za katero ni treba preveč možganov, trgovskega in indutrijjskega znanja. Odpustili so delavce!

Gospodje, ki so kupili Vevško pa-pirnico, so se namreč vračunali pri koroškem plebiscitu! Koroški plebi-scit je napravil čez njih račune de-belo črto, to je: V Rebercih pri Ze-leznju Kapli je tovarna celuloze, iz katere je dobivala Vevška papirni-ca surovine. To tovarno je upravljal sekvester, do končanega plebiscita Seveda je bila nabava surovin za Vevško papirnico lahka stvar, ker je bil oddajalec surovin sekvester in ne lastnik.

Pred vojno Vevška papirnica ni bila odvisna od tujih podjetij, ker je bila, le del tovarne Leykam v Grat-weinu. Danes je pa samostojna in mora kot taka sama drugod iskati surovine ter je danes izročena vsaki konkurenci. Družba je nato votirala 20 milijonov kron, da si zgradi v Goricih svojo tovarno za celulozo, ter ji ne bo treba več od drugod na-bavljati surovin. Vsekakor je to napredek! Z delom prično že letoš-njo stavbinsko sezijo. Druga dobra stran tega novega podjetja je, da se bo na leto 5000 vagonov lesa rab-lo, pri čemer bodo zaslužili lesni delavci in posestniki gozdov. Vse kakor pa je tovarna sedaj v škripcih, ker ima premalo naročil. Nekaj dr-žavnih naročil je sedaj sicer dobila, kar pa za polni obrat, daleko ne zadošča. Gospodom pri kreditni ban-ki bi pa priporočali, da naj tako ka-lkurirajo, da se delavstvo ne bo od-puščalo, ker ima ti dve slabi strani: socialno bedo in pa za podjetje tudi ni ekonomsko. Verziran tovarnar, ki ima indutrijalne in trgovske zmožnosti, ne dela kaj takega!

stvom, s čimur naj bi obdržala del proletariata v krutni in osebno-svo-bodni odvisnosti od liberalnega kapitala. To svojo nalogo je doslej NSS dejansko tudi vedno in povsod izvrševala, česar nikdo njenih pristašev ne more tajiti. Posebno veliko bi o tem vedeli povedati železničarji, pa tudi delavci drugih strok. O stavko-kazah tu nič ne bomo govorili.

O kakem resničnem socialnem (kaj šele socialističnem!) programu NSS ni niti govora. To pove sedaj odkrito g. Tone Vahtar, veliki narodni socijalec, sam, in to smo mi sami že ponovno dokazali. In prav ima g. Tone Vahtar, ko pravi, da JDS ni še ničesar storila, kar bi bilo v škodo kakega Ne-Se-Sarja (glej v citatu tudi idemo za »socialiste« a la NSS značilen pasus: tega proletarijata!), ter da med »narodnim delodajalcem« in »narodnim proletarijem« ni nobenih navskrižij, kaj šele problemov (najmanj seveda kakih socialističnih), ker on pač pravilno umeva misijo NSS kot njen voditelj, dočim so nekateri nezavedneži, pristajali NSS, res še tako naivni, da NSS zmatrajo za resno »socialistično« stranko, in smatrajo vsled tega tudi nesporazumljenja med NSS in JDS, ki so se pojavila ob priliki občinskih volitev, za načelna nasprotstva, ne pa za posledico v resnici zgolj osebnih konfliktov med JDS-arskimi in NSS-arskimi bankrotskimi (all kor se je »Jutro« samo izreklo »bankrotskimi« petelini).

Besedam svojega lastnega voditelja bodo Ne-Se-Sarski zapeljanci menda vendar verjeli!

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Diskusijski večer bo jutri, v petek ob 20. uri v mali dvorani »Mestnega doma«.

Krajevna politična organizacija JSDS na Jesenicah bo imela svoj občni zbor v nedeljo, dne 16. maja ob 9. uri pri »Jele-uu« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo dobro došla, ker listek, ki ga je učitelj na begu izgubil, ni bil drugi kakor ravno oni, ki je bil utaknjen v Nedeljkeve plenice, in na katerega je učitelj lastnorочно napisal:

»Jaz sem revna žena in tega otroka ne morem vzdrževati vsled siromaštva, za to ga puščam tukaj, da bi ga dobri ljudje sprejeli in obdržali.«

Lehko si mislite, kaj je čutil učitelj, ko je opazil v krojačevi roki ta usodni listek, napisan z njegovo roko.

»Torej kaj je to?« začne krojač z glasom, kot da govori z dolžnikom, ki ni plačal zimске suknje od predzadnje zime.

»Listek,« odgovori učitelj navle-dno mirno.

»In z vašo roko napisan?«

»Ne.«

»Kako da ne, saj je to isti roko-pis, s katerim pišete molit punci ljubavna pisma.«

»Pa dobro,« pravi učitelj ne zna-joč že sam, kaj naj reče.

(Dalej prih.)

to krajevnih zaupnikov. 2. Poročilo stran-kuca zaupnika iz centra. 3. Poročilo krajevnega blaginika. 4. Volitev novih odbornikov. 5. Raznoterosti. — Odbor.

Iz strok. organizacije.

Stavka krojaških pomočnikov v Celju je končala s povoljnim uspehom (40% na plače).

Stavka stavbinskih delavcev v Ljubljani. Podjetniki so izdali oklic, da naj delavci prično z delom; po-gajani nočejo, marveč so diktirali plače, ko so nabrali že precej stav-kokazov.

Vestnik Svobode.

S. K. »Svoboda«, Ljubljana. V petek, dne 13. tm. ob 7. uri zvečer se bo vršil redni članski sestanek v društvenih prostorih, Selenburgova ul. 6-II. Udeležba vsled važnega dnevnega reda dolžnost! — Tajnik.

Opozarjamo na veliko veselico v Litiji, ki se bo vršila v gostilni Oblak v prostorih s. Strausa. Začetek ob 3. popoldne, vstopnina 8 K. Dan glej na plakati.

Društvene vesti.

Članom in članicam poverjenstva sploš. ne organizacije vojni invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolice se naznanja, da se od 11. maja naprej dobijo čevlji po znižanih cenah v pisarni organizacije v St. Peterski vojašnici v prtiličju št. 3. V poštev pridejo v prvi vrsti oni, ki so jih že naročili. Čevlji se oddajo le članom in članicam proti takojšnjemu plačilu.

Čarobni večer vojnega invalida Josipa Kralja, ki ga je priredila splošna organiza-

Papirna industrija se je pri nas kmalu po preobratu začela nacionalizirati. Tako se je posrečilo ljubljanski kreditni banki, da je dobila papirnico razmeroma po pravilni ceni v posest. Prodnost papirja, ki ga je lansko leto povsod manjkalo, se je znatno povečala. Odjemalci pa so se kar trgali za papir in so podajali kljuko drug drugemu in gospodje posestniki večje papirnice so delali imenitno »kupčijo«, toliko časa, da so se tuji indutrijci papirja orijentirali glede uvoza papirja v našo državo. S tem je nastala konkurenca, ki ji naši producenti papirja niso bili kos. In kaj sedaj? Šli so in zahtevali, da vlada uvede uvozno carino na papir, čemur je trgovinsko ministrstvo tudi ugodilo. Tu pa so prišli v navskrižje z grafično indutrijjo. Ta pa je zahtevala od vlade prost uvoz papirja. Ta spor danes še ni rešen.

Kakor so si zadnji dve leti odjemalci papirja v pisarni Vevške papirnice drug drugemu podajali vrata, tako hitro so tudi zadnje čase izostali in vsa skladišča Vevške papirnice so bila polnoma s papirjem prenapolnjena. In kaj sedaj? Ravnateljstvo je sedlo k mizi in sklenilo, da zniža časopisnemu papirju ceno za dve kroni pri kilogramu in gospodje so menili, da tako dobe odjemalci in izpraznijo svoja nadlačena skladišča. Ta poizkus pa se je tudi izjalovil; poslegli so tedaj še po enem sredstvu, za katero ni treba preveč možganov, trgovskega in indutrijjskega znanja. Odpustili so delavce!

Gospodje, ki so kupili Vevško pa-pirnico, so se namreč vračunali pri koroškem plebiscitu! Koroški plebi-scit je napravil čez njih račune de-belo črto, to je: V Rebercih pri Ze-leznju Kapli je tovarna celuloze, iz katere je dobivala Vevška papirni-ca surovine. To tovarno je upravljal sekvester, do končanega plebiscita Seveda je bila nabava surovin za Vevško papirnico lahka stvar, ker je bil oddajalec surovin sekvester in ne lastnik.

Pred vojno Vevška papirnica ni bila odvisna od tujih podjetij, ker je bila, le del tovarne Leykam v Grat-weinu. Danes je pa samostojna in mora kot taka sama drugod iskati surovine ter je danes izročena vsaki konkurenci. Družba je nato votirala 20 milijonov kron, da si zgradi v Goricih svojo tovarno za celulozo, ter ji ne bo treba več od drugod na-bavljati surovin. Vsekakor je to napredek! Z delom prično že letoš-njo stavbinsko sezijo. Druga dobra stran tega novega podjetja je, da se bo na leto 5000 vagonov lesa rab-lo, pri čemer bodo zaslužili lesni delavci in posestniki gozdov. Vse kakor pa je tovarna sedaj v škripcih, ker ima premalo naročil. Nekaj dr-žavnih naročil je sedaj sicer dobila, kar pa za polni obrat, daleko ne zadošča. Gospodom pri kreditni ban-ki bi pa priporočali, da naj tako ka-lkurirajo, da se delavstvo ne bo od-puščalo, ker ima ti dve slabi strani: socialno bedo in pa za podjetje tudi ni ekonomsko. Verziran tovarnar, ki ima indutrijalne in trgovske zmožnosti, ne dela kaj takega!

— Prva pošiljatev govele živine, ki nam jo hna izročiti Bolgarija po mirovni pogodbi, je začela prihajati na odkazana mesta ob naši meji. Javna dražba vseh vrst živine se bo vršila v Zaječaru, Nišu, Pirotu in Kumanovu. — Zarada bo, zarada!

Železniški promet z avstrijsko repu-bliko, Od. 6. do 10. t. m. so se vršile v Ce-lovcen konferenice med zastopniki naše kraljevine in avstrijske republike za po-drobno ureditev železniškega prometa med obema državama. Pri tej priliki se je ugo-dno uredilo tudi za okraj Ljutomer in za

Papirna industrija se je pri nas kmalu po preobratu začela nacionalizirati. Tako se je posrečilo ljubljanski kreditni banki, da je dobila papirnico razmeroma po pravilni ceni v posest. Prodnost papirja, ki ga je lansko leto povsod manjkalo, se je znatno povečala. Odjemalci pa so se kar trgali za papir in so podajali kljuko drug drugemu in gospodje posestniki večje papirnice so delali imenitno »kupčijo«, toliko časa, da so se tuji indutrijci papirja orijentirali glede uvoza papirja v našo državo. S tem je nastala konkurenca, ki ji naši producenti papirja niso bili kos. In kaj sedaj? Šli so in zahtevali, da vlada uvede uvozno carino na papir, čemur je trgovinsko ministrstvo tudi ugodilo. Tu pa so prišli v navskrižje z grafično indutrijjo. Ta pa je zahtevala od vlade prost uvoz papirja. Ta spor danes še ni rešen.

Kakor so si zadnji dve leti odjemalci papirja v pisarni Vevške papirnice drug drugemu podajali vrata, tako hitro so tudi zadnje čase izostali in vsa skladišča Vevške papirnice so bila polnoma s papirjem prenapolnjena. In kaj sedaj? Ravnateljstvo je sedlo k mizi in sklenilo, da zniža časopisnemu papirju ceno za dve kroni pri kilogramu in gospodje so menili, da tako dobe odjemalci in izpraznijo svoja nadlačena skladišča. Ta poizkus pa se je tudi izjalovil; poslegli so tedaj še po enem sredstvu, za katero ni treba preveč možganov, trgovskega in indutrijjskega znanja. Odpustili so delavce!

Gospodje, ki so kupili Vevško pa-pirnico, so se namreč vračunali pri koroškem plebiscitu! Koroški plebi-scit je napravil čez njih račune de-belo črto, to je: V Rebercih pri Ze-leznju Kapli je tovarna celuloze, iz katere je dobivala Vevška papirni-ca surovine. To tovarno je upravljal sekvester, do končanega plebiscita Seveda je bila nabava surovin za Vevško papirnico lahka stvar, ker je bil oddajalec surovin sekvester in ne lastnik.

Pred vojno Vevška papirnica ni bila odvisna od tujih podjetij, ker je bila, le del tovarne Leykam v Grat-weinu. Danes je pa samostojna in mora kot taka sama drugod iskati surovine ter je danes izročena vsaki konkurenci. Družba je nato votirala 20 milijonov kron, da si zgradi v Goricih svojo tovarno za celulozo, ter ji ne bo treba več od drugod na-bavljati surovin. Vsekakor je to napredek! Z delom prično že letoš-njo stavbinsko sezijo. Druga dobra stran tega novega podjetja je, da se bo na leto 5000 vagonov lesa rab-lo, pri čemer bodo zaslužili lesni delavci in posestniki gozdov. Vse kakor pa je tovarna sedaj v škripcih, ker ima premalo naročil. Nekaj dr-žavnih naročil je sedaj sicer dobila, kar pa za polni obrat, daleko ne zadošča. Gospodom pri kreditni ban-ki bi pa priporočali, da naj tako ka-lkurirajo, da se delavstvo ne bo od-puščalo, ker ima ti dve slabi strani: socialno bedo in pa za podjetje tudi ni ekonomsko. Verziran tovarnar, ki ima indutrijalne in trgovske zmožnosti, ne dela kaj takega!

— Prva pošiljatev govele živine, ki nam jo hna izročiti Bolgarija po mirovni pogodbi, je začela prihajati na odkazana mesta ob naši meji. Javna dražba vseh vrst živine se bo vršila v Zaječaru, Nišu, Pirotu in Kumanovu. — Zarada bo, zarada!

Železniški promet z avstrijsko repu-bliko, Od. 6. do 10. t. m. so se vršile v Ce-lovcen konferenice med zastopniki naše kraljevine in avstrijske republike za po-drobno ureditev železniškega prometa med obema državama. Pri tej priliki se je ugo-dno uredilo tudi za okraj Ljutomer in za

je neznani in sumni le njegovo ime, fiksne obdobje, ne da bi pri tem imenoval kakšno ime! Ako bi dopisnik »Jugoslavije« pošteno ravnal, bi bil moral imenovati tudi kakšno ime! Tako pa je ravnal s tem, da ni navedel nobenega imena, nepošteno na tri strani: napram tistemu, o katerem konstatira naštevana dejstva, dalje napram našemu dejanskemu dopisniku, ter zoper naš list in našo stran! Obžalujemo »Jugoslavijo«, da priobčuje take nepošteno dopise, ki vsebujejo gorostasne osebne obdobje na naslov našega, uredništva »Jugoslavije«, kakor tudi dopisniku »Jugoslavije« neznanega in le domnevanega dopisnika, z edinim namenom, da oblati koncem koncev našo stranko! Končno izjavlja našo uredništvo, da je naš kočerski dopisnik verodostojna in v svojem življenju popolnoma neomadeževana oseba! Oseba pa, (če sploh je), katero naj bi zadevala v »Jugoslaviji« navedene obdobje, je uredništvu sploh neznana. — Uredništvo »Napreja«.

— Prebivalstvo Budimpešte. Statistični urad priobčuje začasni izid prve dni te

ga leta izvedenega ljudskega štetja. Po tem štetju znaša število prebivalstva v nezasedeni Madžarski 7.840.832. Prebivalstvo Velike Budimpešte se ceni na 1.184.316.

— Nove nevarnosti. Iz »Rige« javljajo da so jim iz Moskve javili, da je bilo iz Vzhodne Sibirije javljeno, da se pripravljajo velike priprave proti sovjetom. Japonska vlada daje vse gibanje podpihuje, a 200.000 Sibirčanov se bo v kratkem razlilo v evropsko-ruske stepe.

— Ženevsko jezero izgaja. Opazili so, da se gladina prekrasnega švicarskega jezera čimdalje bolj niža in da se prikazuje suha mesta, ki se dvigajo popolnoma iz vode. Promet s parniki so morali radi tega na več mestih ukiniti, tako v Ženevski luki, kjer je voda komaj še meter globoka. Učenjaki pravijo, da bo celo veliko jezero v desetih letih popolnoma izginilo, če se bo tako naglo izsuševalo.

— Ameriške novice. Sedanja washingtonska vlada je projektirala nov zakon za uvedbo davka na konzum; ta davek naj bi

znašal 4 milijarde dolarjev letno. Delavsko časopisje zoper to namero vlade ostro protestira. — Letošnji prvi majnik je ameriško delavstvo kakor navadno, na lep način praznovalo. Washingtonska vlada je bila topot še toliko junaška, da ob priliki pouličnih delavskih izprehodov ni mobilizirala vojaških in policijskih oddelkov. — »Glas Svobode« z dne 8. m. m. poroča, da so ameriški rojaki po Janezu Henigsmannu v Pueble nabrali za pogorelec v Osojniku, fara Semč na Dolenskem 103 dolarje, katere so poslali potom Sakserjeve banke trgovcu Ant. Severju v Semč, da jih razdeli med pogorcele. — V zadnjem času so umrli v raznih krajih tile Slovenci: v Hielper: Franc Malovič iz Velikih Lašč; v Cherkce: Ant. Ravnikar; v Clevelandu: Franc Lunar iz Mhana (ponesrečil).

— Kubanski senat je imenoval Alfreda Zayajlo za predsednika kubanske republike za razdobje 1921—1925.

— Odkritje Kolumbovega spomenika se bo v kratkem vršilo v Buenos Airesu (Argentinijski).

— 1. majnik na Japonskem je končal radi policijskih izživanj s prelivanjem krvi. V Tokiu je demonstriralo nad 25000 delavcev.

To in ono.

* Pariške senzacije. Neki pariški restavratorec je izgnal iz svojega lokala zaljubljeni parček, ki se je na tihem poljuboval. To sta zaljubljenca smatrala za razžalitev ter sta restavratorec tožila. Pariški novinarji so iz tega dogodka takoj napravili pricipijelno vprašanje in sedaj si belijo advokati in sodniki glave, če se sme v restavraciji poljubovati. Ves Pariz napeto pričakuje izida te tožbe. — Take so pariške senzacije.

* Nov način špionaže. Angleška vlada je na skrivaj razpostavila po mnogih irskih cerkvah in dvorinah diktatore, ki registrirajo vse, kar se govori. Rekorde potem preišče policija in aretirajo vse osebe, ki so izrekle kako besedo proti vladi. — To je najnovejša policijska demokracija.

* Ruske aristokratije — natakarike. Posledica poloma Wranglove armade je neobičajno naraščanje gostlin v Carigradu. Po teh gostlinah so kot natakarike nastavljene razne ruske aristokratije in princeze, da se morejo preživljati. Zanimivo je, da je na jedilnem listu tudi napisano vsledkar ime dotične grofice, kneginje ali princeze, ki streže. Najbolj zanimivo pa je, da buržujski gostje poljubljajo najprej roke tem aristokratijam, potem naroče jedila in pijače, naposled pa dajejo napitnico. — Svet se pač vrtil! Zato pa v Jugoslaviji na opravljajo takih del, ampak se počutijo izvrstno!

Proda se hiša

s posestvom v Zalogu št. 30.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4

Telefon št. 508. Štev. poštnega ček. urada SHS 12.051 izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča opravila kar najkulantneje.

Obreštuje vloge na knjižice in tekoči račun s

= 4 % =

od dne vloge do dne dviga.

Za birmance

vseh vrst obleke v zalogi

velika izbira modnih in

športnih oblek lastnega

: izdelka za gospode. :

Angleško sukno — Lister.

Znižane cene!

Zahtevajte vzorce!

SCHWAB & BIZJAK

I. kranjska razpošiljalna
Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Dežne plašče

iz nepremočljivega angleškega Waterproof Cloth
kakor ravno tako blago na metre, po zelo
znižanih cenah priporoča tvrdka

A. & E. Skaberne.

Ravnokar izšlo!

Književne novosti:

Jirasek:

Filozofijska historija.

Jubilejno prvo hrvatsko izdanje.
Prevel Jindra Prochazka. K 30.

Najboljši zgodovinski roman
češkoslovaškega naroda

Sv. Čech:

Izlet gospodina Brou-

deka na mjesec,

humorist. roman. Prevel Jindra

Prochazka. K 30.

Vsa jugoslovanska kritika je sprejela ta dela z vseobčo pohvalo in odobravanjem in vsakdo si bo te bisere češkoslovaške literature gotovo nabavil.

Prevzeli smo generalno zastopstvo za državo SHS. tvornice lutk in otroških gledališč

Petrus v Pragi.

Imamo v zalogi kompletno otroško gledališče in igralske kompletno in fino izdelane, priprave za pojedina društva, sole itd.

Bogata izbira jugoslovanske, češkoslovaške, ruske literature.

Zahtevajte cenike!

Središnja češko-jugoslovanske knjižare, naklade knjiga i muzikalija te zavod za oglašivanje

J. HEREJK, Zagreb,

Hatzova ulica 15.

Kostanjev les

vsako množino kupi

„Drava“

lesna industrijska delniška družba

Maribor,

Aleksandrova c. 51.

Domača tvrdka
FRAN LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo št. 19

priporoča

delavske obleke,
plašče vseh vrst,
obleke za gospode,
dame in dečke, kra-
vate ter razno perilo.

Solide cene!

Spedijska tvrdka

LUDOVIK ŠEVAR vd.

na RAKEKU

oskrbljuje točno, nahlitje vse v spedijsko stroko spadajoče posle, tudi ocarinjene.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezanje po cene bresplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Začasno znižane cene!

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Podružnice:

Maribor

Gospiska ul. 38

Novomesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

Ure

budilke, ni-

halke, veriže,

zlatino, srebrnino, očala

in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,

Celje, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna.

Zlomljeno zlato in srebro pla-

čujem po najvišji ceni.

—————

Barva vsakovrstno —

————— blago.

Kemično čisti obleke.

—————

Svetlolika ovratnike, zape-

stnice in srajce.

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Konsumno društvo rudarjev Hrastniku

vpisana zadruga z cmejenim poroštvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obreštuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 64.316.67.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 40.—.

Član postane lahko vsak.

Priporoča
se tvrdka

Josip Petelinc,

Večletna
garancija.

Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7.

Popravila
so sprejemajo.

edina tovarniška zaloga

šivalnih strojev v vseh opreih, material in izvršba pred-

voja, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-

veletna garancija steme, igle, olje na drobno in debelo. Veletna garancija!

Ugodni plačilni pogoji.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetihoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in iz-

vršuje vsakovrstne bančne posle

— pod najugodnejšimi pogoji. —